

Søfartsstyrelsen
Casper Brands Plads 9
4220 Korsør
havplan@dma.dk

29. september 2021

Høringssvar til havplanen

Dansk Akvakultur takker for mulighed for at afgive høringssvar til Danmarks første havplan.

Vi ønsker i Dansk Akvakultur en udvikling af akvakultursektoren, hvor klima, miljø, dyrevelfærd og biodiversitet får en central rolle. Vi ønsker at bidrage til en grøn omstilling af den danske fødevarerproduktion og at medvirke til at indfri målsætningen for de danske vandområdeplaner samt klimamålet om en reduktion af udledningen af drivhusgasser på 70 % inden 2030. Som brancheforening for danske opdrættere af fisk, skaldyr og tang har vi derfor en naturlig interesse i et sundt hav, hvor erhvervsinteresser indgår i et bæredygtigt samspil med miljø- og naturbeskyttelse.

Danske fiske- og skaldyrsopdrættere har været pionerer indenfor udvikling af akvakultur på åbent hav, hvor innovative teknologier og foderløsninger bidrager til, at Danmark har nogle af de mest miljøeffektive opdrætsanlæg i verden.

Akvakultur er den hurtigst voksende animalske fødevarerproduktion globalt, og i årtier har hele værdikæden fra avlsanlæg, opdræt på havet, foderindustrien og udstyrsleverandører samarbejdet og investeret i at producere fødevarer i respekt for omverdenen, havet, naturen og dets miljø. Der er fortsat et stort potentiale i at udvikle dansk akvakultur og dermed fremme eksport, økonomisk vækst og beskæftigelse i landdistrikterne samt styrke forsyningskæden af miljø- og klimavenlige sunde fødevarer.

Dansk Akvakultur ønsker, at Danmarks første havplan afspejler, at Danmark har en direktivforpligtigelse til i havplanen at bidrage til en bæredygtig udvikling af akvakultursektoren¹. Dette sammen med EU-Kommissionens strategiske retningslinjer for akvakultur² bør medføre, at bæredygtig marin akvakultur tildeles en mere fremtrædende placering i havplanen.

I udkast til havplan er der taget højde for eksisterende akvakulturaktiviteter. Det er vi glade for, men status quo leverer ikke de nødvendige ambitioner for at indfri akvakulturens udviklingspotentialer, og

---

¹ Direktiv for marin fysisk planlægning 2014/89/EU, Art. 5.2. *Gennem deres fysiske planer for det maritime rum skal medlemsstaterne tilsigte at bidrage til en bæredygtig udvikling af energisektoren til søs, af søtransporten og af fiskeri- og akvakultursektoren samt til bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøet, herunder modstandsdygtighed over for konsekvenserne af klimaforandringerne. Desuden kan medlemsstaterne forfølge andre mål, såsom fremme af bæredygtig turisme og bæredygtig indvinding af råstoffer.*

² EU Kommissionens Strategi for bæredygtig akvakultur 2021-2030

havplanen flugter ikke med EU's retningslinjer for akvakultur. Vi har i lighed med EU-Kommissionen flg. konkrete ønsker til havplanen.

Der skal udpeges egnede områder til:

- opdræt af skaldyr i Natura-2000 områder samt i alle egnede vandområder,
- til offshore havbrug,
- til integreret multitrofisk akvakultur og
- til økologisk akvakultur.

Desuden skal synergier og sameksistens med andre aktiviteter undersøges.

EU-Kommissionens vision for akvakultur

EU's vækststrategi 'Den europæiske grønne pagt' skal stimulere økonomien, skabe arbejdspladser og fremskynde en omkostningseffektiv grøn omstilling. Akvakultur bidrager med en række offentlige goder, herunder nærende og sunde fødevarer med et lavt klima- og miljøaftryk, økosystemtjenester og økonomisk udvikling og arbejdspladser i kystsamfund og landdistrikter.

EU-Kommissionens strategiske retningslinjer for akvakultur³ præsenterer konkrete forslag til, hvordan udvikling af EU's akvakultur kan bidrage til EU's vækststrategi. EU-Kommissionen peger bl.a. på at adgang til vand og arealer er én af de vigtigste forudsætninger for udvikling af akvakultur, og at det bør sikres med en koordineret fysisk planlægning. Planlægningen bør baseres på en kortlægning af eksisterende og potentielle akvakurområder, og den bør fremme synergier med andre aktiviteter (f.eks. kombineret udvikling af havbrug og offshore vindkraft). EU-Kommissionen anbefaler, at der lægges særlig vægt på udvikling af akvakultur med en lavere miljøpåvirkning ved f.eks. at kombinere opdræt af fisk og skaldyr, og akvakultur der tilbyder økosystemtjenester (skaldyr/tang) eller marin naturgenopretning, f.eks. genetablering af stenrev.

- ***Dansk Akvakultur finder, at udkastet ikke i tilstrækkeligt omfang følger EU-Kommissionens anbefalinger, og at det ikke lever op til EU-Kommissionens vision om, at EU's akvakultur skal være modstandsdygtig, konkurrencedygtig og en global standard for bæredygtighed og kvalitet.***

Fremtidens Danmark

Regeringens debatoplæg til Fremtidens Danmark opstiller ti fremskridt i et tiårigt perspektiv. Vi er enige i, at Danmark kan mere. Dansk akvakultur kan også mere, og det glæder os, at Regeringen vil gøre op med dogmer. Det er relevant for akvakultur, hvor debatten er præget af fordomme om sektorens påvirkninger på miljøet. Den danske akvakultur sektor kan især bidrage til fire af de ti fremskridt: Grønnere (animalske proteiner med et lavt CO₂-aftryk), rigere (stort vækstpotentiale og globale styrkepositioner), dygtigere

---

³ COM (2021) 236 final

(uddannelse og arbejde til en del af de ca. 45.000 unge, der ikke kommer videre efter folkeskolen) og stærkere (udvikling og arbejdspladser i landdistrikterne).

Havplanen skal som udgangspunkt gælde for de næste ti år.

- **Dansk Akvakultur indstiller, at havplanen tager højde for Regeringens debatoplæg til Fremtidens Danmark, og at udviklingspotentialet for akvakultur hæves.**

Skaldyrsopdræt

Opdræt af skaldyr er en bæredygtig produktion af sunde og klimavenlige fødevarer og andre produkter og kan også bruges som et marint virkemiddel til opnåelse af bedre miljøtilstand i kystnære farvande⁴.

Det er vurderet, at der i de indre danske farvande er et samlet årligt produktionspotentiale for skaldyr på 300.000 tons, at muligheden for at indfri potentialet især afhænger af tilgængeligt areal, og at en stor del af potentialet sandsynligvis kan realiseres, hvis opdræt af skaldyr bliver brugt som marint virkemiddel, og der findes en betalingsmodel derfor⁵.

Det fremgår af miljøvurderingen, at havplanen vil indskrænke muligheden for at meddele tilladelse til skaldyrsopdræt, og at det kan have en negativ påvirkning af havmiljøet, da det mindsker muligheden for at bruge opdræt af skaldyr som virkemiddel til at reducere eutrofiering af havområder belastet af eutrofiering.

- **Dansk Akvakultur indstiller, at der i havplanen tages højde for, at opdræt af skaldyr finder anvendelse som marint virkemiddel og at der udlægges udviklingszoner til muslingeopdræt i alle egnede vandområder⁶.**
- **Dansk Akvakultur indstiller videre, at der gennemføres en supplerende detailplanlægning og afgrænsning af områderne, når der er truffet beslutning om, hvorvidt opdræt af skaldyr skal anvendes som marint virkemiddel, og når indsatsbehovet for kvælstof i 3. vandplanperiode er kendt.**

Skaldyrsopdræt hindrer generelt ikke opnåelse af god økologisk kvalitet i Natura 2000-områder og bidrager positivt til opnåelse af god økologisk tilstand.

- **Dansk Akvakultur indstiller, at der som anbefalet af EU-Kommissionen, også udpeges udviklingszoner for skaldyrsdræt i Natura 2000-områder.**

---

⁴ Blå biomasse – potentialer og udfordringer for opdræt af skaldyr og tang, DTU Aqua rapport nr. 312-2016

⁵ Ibid.

⁶ Ibid., figur 2.1.1. s.9

EU-Kommissionen anbefaler, at den fysiske planlægning skal fremme synergier med andre aktiviteter – f.eks. kombineret udvikling af akvakultur og offshore vindkraft. Havplanen bør imødekomme denne anbefaling og tage højde for den teknologiske udvikling i muslingeopdræt i et tiårigt perspektiv.

- **Dansk Akvakultur indstiller, at der i havplanen udpeges udviklingszoner, som kombinerer havvindmøller og skaldyrsofdræt.**

EU-Kommissionen peger i de strategiske retningslinjer for akvakultur på, at sektorens miljøpræstationer kan forbedres ved bl.a. at fremme udviklingen af integrerede multitrofiske akvakultursystemer som f.eks. ofdræt af både fisk og skaldyr.

- **Dansk Akvakultur indstiller, at der udpeges udviklingszoner til integrerede multitrofiske akvakultursystemer.**

Havbrug

Det fremgår af havplanredegørelsen, at akvakultur skal være bæredygtig, og at Regeringen derfor ikke ønsker flere og større havbrug. Dansk Akvakultur finder, at dette synspunkt er i strid med udmeldingen om, at Regeringen er klar til at se på gamle problemer med nye øjne og gøre op med dogmer⁷.

For de havbrug, både eksisterende og ansøgninger om nye, hvor der er udarbejdet VVM-redegørelse og habitatkonsekvensvurdering, er det dokumenteret, at havbruget ikke forhindrer opnåelse af god økologisk tilstand i de nærliggende vandplansområder og at de nærmeste habitatområder ikke påvirkes negativt. Den løbende miljøovervågning af havbrugene har ligeledes dokumenteret, at miljøforhold og -vilkår overholdes. For alle de eksisterende havbrug er miljøpåvirkningen i forhold til kvælstof indarbejdet i vandområdeplanerne, og nye havbrug kan placeres off-shore på lokaliteter udenfor vandplansområderne i havområder, hvor Danmark har opfyldt sine forpligtelser til reduktion af kvælstof i forhold til HELCOM.

EU-Kommissionen påpeger, at vækst i EU's akvakultursektor i høj grad afhænger af social accept og anerkendelse af fordelene ved og værdien af akvakultur. Lokale interessenters negative opfattelse af akvakultur, navnlig indvirkningen på miljøet, er ofte en hindring for etablering af nye akvakulturanlæg. På den anden side er fordelene ved akvakultur (såsom at skabe arbejdspladser i fjerntliggende områder, som en kulstoffattig fødevarekilde eller et tilbud om økosystemtjenester) stort set ukendte for offentligheden.

Dansk Akvakultur er enige i EU-Kommissionens analyse. EU-Kommissionen har igangsat en række initiativer, der skal styrke arbejdet med begrebet bæredygtighed i akvakultur. Det fremgår således af jord-til-bord strategien⁸, at EU-Kommissionen vil arbejde for certificering og mærkning af fødevarers

---

⁷ Danmark kan mere, Regeringen august 2021.

⁸ COM (2020) 381 final

performance med hensyn til bæredygtighed. Som led i reformen af den fælles markedsordning har EU-Kommissionen igangsat et arbejde, der skal skabe grundlaget for en mærkningsordning for bæredygtig akvakultur⁹, og der arbejdes på en PEFCR, som omfatter marin akvakultur¹⁰.

På det grundlag finder Dansk Akvakultur, at der for nærværende ikke er fagligt belæg for påstanden om, at havbrug ikke er bæredygtig, og Dansk Akvakultur finder det kritisabelt, at udkast til havplan på det grundlag indskrænker områderne, hvor der fremover vil kunne meddeles tilladelse til etablering af nye havbrug samt muligheder for udvidelser af eksisterende havbrug. Som konsekvens af Danmarks potentielle enegang i Europa på havbrugsområdet, risikerer vi at ramme den danske produktion af fisk. Det vil således ramme vores eksport, og koste arbejdspladser, særligt i landdistrikterne. Dermed vil produktionen og væksten flytte til andre lande.

EU-Kommissionen fremhæver i de strategiske retningslinjer, at udvikling af recirkulerede akvakultur-systemer (RAS) bør fremmes. Danmark er førende indenfor brug af RAS og tegner sig for næsten halvdelen af EU's samlede produktion af fisk i RAS-anlæg¹¹. I Danmark opdrættes udsætningsfisk til havbrug i RAS-anlæg, og udvikling af teknologien drives i høj grad af investeringer fra havbrugsvirksomheder. Et stop for udvikling af havbrug i Danmark vil derfor blokere for udvikling og investeringer i RAS-anlæg.

- ***Dansk Akvakultur indstiller på den baggrund, at der udlægges yderligere udviklingszoner til offshore havbrug.***

Der bør i havplanen være mulighed for udvidelse på de eksisterende havbrugslokaliteter. Det gælder særligt bæredygtig og økologisk produktion, hvor der opleves en stigende efterspørgsel fra restaurations- og cateringsegmentet. Restauranter efterspørger havopdrættet bæredygtig og økologisk ørred som erstatninger for importeret laks i et omfang, hvor den nuværende produktion ikke kan følge med. De førende restauranter og kokke er ofte frontløbere i omstillingen mod mere bæredygtighed, herunder anvendelse af flere lokale og økologiske miljø- og klimarigtige kvalitetsfødevarer¹².

- ***Dansk Akvakultur indstiller, at der omkring de nuværende havbrugslokaliteter medtages udviklingszoner til bæredygtig udvidelse.***

Innovation og udvikling

Danmark er førende indenfor udvikling og brug af recirkuleringsteknologier (RAS) til landbaseret fiskeopdræt og tegner sig for næsten halvdelen af EU's samlede produktion af fisk i RAS-anlæg. I årtier har hele værdikæden fra avlsanlæg, opdræt på land og på havet, foderindustrien og

---

⁹ Criteria and indicators to incorporate sustainability aspects for seafood in the marketing standards under the CMO, STECF 2021

¹⁰ [Stakeholder Consultation | MarineFish Project \(marinefishpefcr.eu\)](https://www.marinefishpefcr.eu)

¹¹ Recirculating aquaculture systems, EUMOFA, december 2020

¹² Kokkelandsholdet inviterede til gastronomisk oplevelse på Musholm - TV-Kalundborg

udstysleverandører samarbejdet og investeret i at producere fødevarer i respekt for omverdenen, natur og miljø. Udvikling af havbrug vil bidrage til denne værdikæde, og styrke Danmarks position inden for opdræt, foderudvikling og udstysleverandører.

Havbrug og landbaseret opdræt er afhængige af hinanden, og er ikke hinandens modsætninger. F.eks. tilbringer en dansk udsætningsfisk til havbrug de første ca. to år i et landbaseret RAS-anlæg. Marin akvakultur er således en driver i forhold til forskning og udvikling for både landbaseret og marin akvakultur.

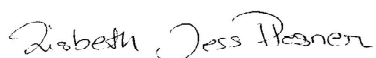
Sektoren bidrager ydermere med arbejdspladser og økonomisk udvikling i landdistrikter. Sektoren tilbyder mange typer jobs, følgerhverv, erhvervsklynger, havne, vækst.

Dansk Akvakultur påpeger at udvikling af akvakultur vil bidrage til:

- videreudvikling af RAS-anlæg samt fastholdelse af Danmarks førerposition inden for recirkulationssteknologi,
- styrkelse af erhvervsklyngen med landanlæg, udstysleverandører og fodervirksomheder,
- flere arbejdspladser direkte og i følgerhverv, ofte i udkantsdanmark, samt på alle niveauer.
- forøget indtjening og materielle goder.
- flere sunde klima- og miljøeffektive fødevarer, samt
- omlægning til en mere klimaeffektiv produktion.

Med venlig hilsen

Dansk Akvakultur

Lisbeth Jess Plesner